

Vereniging Buurtbelang Museumplein

p/a Paulus Potterstraat 42 H
1071 DB AMSTERDAM
tel. 020-6763870
e-mail: buurt@jfschrijver.nl

Amsterdam, 15 september 2022

Afdeling Bestuursrechtspraak
Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Beroepschrift betreffende de gewijzigde vaststelling van het 'Bestemmingsplan Museumkwartier - Valeriusbuurt 2022' gepubliceerd (met inzage op foutieve locatie) in Gemeenteblad Amsterdam nr 337477 d.d. 27 juli 2022. Na een herhaalde publicatie is de geldende beroepstermijn aangevangen op 9 augustus 2022.

Edelachtbaar College,

Hierbij stelt de Vereniging Buurtbelang Museumplein (verderop: VBM), gevestigd te Amsterdam, ten deze vertegenwoordigd door haar bestuur, waarvan de voorzitter dit beroepschrift ondertekent, beroep in tegen het onlangs genomen besluit tot vaststelling van het bovenvermelde bestemmingsplan (verder aangeduid als het Bestemmingsplan). Namens genoemde rechtspersoon is een zienswijze ingediend, die bij Nota van Beantwoording (https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/11605632/1/6_+20220607+nota+zienswijze+BP+MKVB_anoniem_inclusief+bijlagen_klein) is samengevat en beantwoord onder nr. 2.16 (reclamant 16).

De gronden voor dit ingestelde beroep betreffen, althans strekken tot toewijzing van, de volgende verzoeken:

1. Het bijstellen of clausuleren van de regels over evenementen (in het Bestemmingsplan art. 15.3.1) op grond van nader te vermelden feiten en omstandigheden.
2. Het schrappen van het tijdens de laatste behandeling van het Bestemmingsplan in de gemeenteraad nog toegevoegde artikel 44 lid 1 sub 7, op grond van nader te vermelden argumenten.
3. Het invoegen van een generieke vergunningsplicht voor het slopen aan de voorzijde van panden, in verband met het aangekondigde beschermingsregiem Beschermd Stadsgezicht, dat op het gehele plangebied van toepassing zal worden verklaard, maar onder de regels van dit Bestemmingsplan nog voor onbepaalde tijd een dode letter zal blijven. Ook hiervoor worden hieronder nader te vermelden argumenten aangevoerd.
4. Het vaststellen van de bestemmingen van panden (kantoren, wonen, gemengd, variaties van horeca, enz.) is ondoorzichtig.
5. In het bestemmingsplan is een belangrijk deel van de toelichting gericht op de toetsing van de regels aan het Europese recht, als het gaat om de vrijheden van ondernemers. Deze ontbreekt ten aanzien van de vrijheden van burgers nagenoeg geheel.

Ad 1 Evenementen

Het Bestemmingsplan regelt in artikel 15 lid 3 de voorwaarden voor het verlenen van vergunningen voor evenementen. Echter, het ligt het op de weg van de planwetgever om een beoordeling en afweging te maken of een bestemming die evenementen op een bepaalde locatie toestaat vanuit ruimtelijk oogpunt is aangewezen. Die afweging is een andere dan die op grond waarvan in een concreet geval voor een evenement al dan niet toestemming of een vergunning wordt verleend (zie ABRS 7 augustus 2013, no. 201300815/1/R4). Een afweging waarom evenementen op deze locatie zijn aangewezen, en een motivering van de toegestane aantallen, ontbreekt, althans is niet steekhoudend. Er wordt in de toelichting (zie onder 5.5.17 Evenementenbeleid) slechts verwezen naar een locatieprofiel, dat op de nominatie staat om te worden aangepast (waarover hierna meer). Daarbij bevat de toelichting bij het Bestemmingsplan interne tegenstrijdigheden: als de hoofdfunctie van het plein is om te verpozen verhoudt dat zich dat niet met het op grote schaal organiseren van evenementen op het plein, waarbij op het plein niet althans grotendeels niet verpoosd kan worden. De evenementbezoekers verspreiden zich over het hele plein en ook het geluid maakt rustig verpozen tijdens een evenement onmogelijk. Er is geen rekening gehouden met het aantal open en afbouwdagen. Daarbij komt dat geen maximum is vastgesteld voor het aantal kleine evenementen. Uitgaand van de maximale planologische gebruiksmogelijkheden van het plein (bv. ABRS 3 april 2013, no. 201202100/1/R3 en ABRS 20 februari 2013, no. 201204384/1/T1/R4) kunnen er dus onbeperkt kleine evenementen georganiseerd worden, hetgeen op zichzelf en in combinatie met de overige evenementen onvermijdelijk afdoet aan de hoofdfunctie.

Over het ontbreken van een juiste afweging vanuit ruimtelijk oogpunt vermeldt de in de Nota van Beantwoording geparafraseerde zienswijze van VBM (#16) het volgende ('reclamant' = 'de vereniging' = VBM):

“Het is volgens reclamant ... al sinds begin 2020 duidelijk dat het vigerende locatieprofiel Museumplein (2020), dat letterlijk in het ontwerpbestemmingsplan is overgeschreven, op de nominatie staat te worden aangepast. Tijdens de behandeling van het nieuwe evenementenbeleid in de gemeenteraad heeft de burgemeester al toegezegd dat voor enkele belangrijke locaties, waaronder het Museumplein een apart overleg zou worden georganiseerd met alle belanghebbenden over een nieuw kader voor evenementen. Het ontwerpbestemmingsplan is op dit punt onrijp. Reclamant stelt voor om in plaats van de huidige teksten voor evenementen een formule op te nemen waarbij wordt verwezen naar het nog vast te stellen nieuwe locatieprofiel. Er is een precedent voor soortgelijke situatie bij het aangekondigde Horeca- en Terrassenbeleid (reclamant verwijst naar de Toelichting paragraaf 3.4.2 Horeca 4e alinea). Reclamant volgt met een voorbeeld van voorgenomen beleid dat, eventueel met een wijzigingsvoorstel, later verwerkt moet worden. Daarvoor zal het bestemmingsplan t.z.t. geactualiseerd moeten worden, aldus reclamant. Alternatief dat reclamant zou tevredenstellen is om de huidige tekst onder paragraaf 5.5.17 te amenderen overeenkomstig de zienswijze over het locatieprofiel Museumplein die de vereniging heeft ingezonden op 1 september 2020 (zienswijze op het evenementenbeleid). Volgens en door reclamant zijn er sterke argumenten aangedragen die samenhangen met de breed gedragen visie over de waarde en functie van het Museumplein. Daarbij voegt reclamant toe dat het Museumplein als 'agora' van de hoofdstad wat ons betreft bij uitstek geschikt is voor demonstraties, waarvan het aantal de laatste jaren is verdubbeld. De vereniging heeft demonstraties op het Museumplein steeds verwelkomd, als de openbare orde dat tenminste toelaat. Dat is nog een extra functie die concurreert met commerciële

evenementen, die qua karakter niet goed op het Museumplein passen, en volgens reclamant een reden om de laatstgenoemde categorie stevig terug te dringen.

Reclamant kan zich vinden in de zienswijze van reclamant van zienswijze 8, die fundamentele vragen stelt. De vereniging zou overeenkomstig haar eerdere standpuntbepaling uit 2020, haar wensen geoperationaliseerd willen zien in ten minste de volgende aanpassingen in de regels:

- * maximaliseren van het aantal evenementen: 4 groot, 2 middelgroot, 4 klein;*
- * strikter vasthouden aan bij het plein passend cultureel karakter van het plein (geen sport);*
- * maximaliseren van het aantal extra geluidsoverlast gevende evenementen tot 3, zoals dat ook op locaties elders in de stad is geregeld;*
- * voorafgaand aan een evenementaanvraag een rapport eisen over effecten voor flora en fauna, zoals ook bij parken is vereist en dienovereenkomstig voorwaarden stellen. Dit i.v.m. de recente en nog komende vernieuwing van de bodem en beplanting van het plein.*

De onevenwichtige wijze waarop in het Bestemmingsplan de Europese rechten van de mens worden aangeroepen wanneer het gaat om de rechten van ondernemers ten opzichte van de vrijheden van burgers, illustreert de fundamentele spanning tussen de behoefte aan evenementen die door de gemeente wordt gehonoreerd en het pleidooi van appellant om die behoefte wat verder in te perken. Dit wordt hieronder bij punt 5 uitgewerkt.

De optelsom van dagen die in beslag genomen kunnen worden door (overwegend commerciële) evenementen op dit plein komt uit op 126 dagen (meer dan een derde van de totale tijd, zich concentrerend in de maanden april-september): inclusief de volgens de gemeentelijke richtlijnen benodigde op- en afbouwdagen (10x3) + (6x10) +26= 116 dagen.

Dat terwijl dit plein volgens een door de gemeente georganiseerde *visioning* ('Kansenkaart') met alle belanghebbenden over het Museumplein hoofdzakelijk drie functies dient: openbare ontmoetingsplek, cultureel centrum en demonstraties. Zie hiervoor <https://museumpleinbuurten.nl/wp-content/uploads/2020/08/WENSEN-EN-KANSEN-BEWONERS-2019-vh-Kansenkaart-Museumplein-1.pdf> en lees de 'Top 5 kernwaarden van het Museumplein rechtsboven:

“ Weidsheid / openheid / ruimte*

** Groen / natuur*

** Ontmoeting / gezelligheid / samenhang*

** Rustgevendheid*

** Faam / grandeur / allure / werelds”*

met daaronder de uitsmijter *“Bespreek hoe het evenementenbeleid de functie van het Museumplein beïnvloedt. Zolang dit niet is gebeurd, is het kansenkaarttraject zinloos.”*

De beantwoording van de zienswijzen in de Nota van Beantwoording is totaal onbevredigend: *“Dit bestemmingsplan regelt niets anders dan de ruimtelijk relevante aspecten van evenementen. Dit komt een op een overeen met de regels zoals gesteld in het gemeentelijke evenementenbeleid. Er wordt in dit bestemmingsplan geen rekening gehouden met toekomstig beleid, aangezien het op dit moment onvoldoende duidelijk is wat het nieuwe beleid zal worden. De regels met betrekking tot evenementen worden dan ook niet aangepast naar aanleiding van deze zienswijze.”*

Deze beantwoording gaat dus niet in op onze argumentatie dat er juist uit ruimtelijk belang in deze tijd aanleiding is om het aantal evenementen te beperken. De planologische waarde van het Museumplein (beschikbaarheid van grote open ruimte met zichtlijnen op de belangrijkste

cultuurinstellingen van het land) is onlangs bevestigd en wordt ernstig bedreigd door de commerciële evenementen. Wij achten maximaal 20% van de tijd die hierdoor in beslag wordt genomen nog net aanvaardbaar, niet een derde.

Neem daarbij ook in beschouwing dat de drukte door toenemende bezoekersaantallen sterk is toegenomen en dat het aantal demonstraties sinds 2017 zelfs is verdubbeld.

Zie <https://www.trouw.nl/binnenland/van-klimaatmars-tot-coronaprotest-nederlanders-gaan-steeds-vaker-de-straat-op~b397c93b/> (Gidi Pols 27 februari 2021):

“Het aantal demonstraties in de vier grote steden is in vijf jaar tijd bijna verdubbeld. Ondanks, of misschien juist dankzij de coronamaatregelen, zette de stijgende lijn ook in 2020 door. Dat blijkt uit cijfers die Trouw opvroeg in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Den Haag is en blijft de protesthoofdstad. Ruim 1700 keer vorig jaar kondigden actievoerders aan zich naar het Malieveld en andere Haagse protestlocaties te begeven. De boeren kwamen op tractoren, Black Lives Matter trok hier duizenden demonstranten na het filmpje van de dood van George Floyd, en de coronakritische ‘bloemenvrouw’ Wendy Kroeze stond er in juni tussen de hooligans die slaags raakten met de ME. Maar de demonstraties namen het snelst toe in de andere drie grote steden. Rotterdam telde in 2016 nog 72 demonstraties. In de jaren erna verviervoudigde dat aantal naar 285 in 2020. Utrecht ging van 83 naar 245 en Amsterdam steekt inmiddels al bijna Den Haag naar de kroon. Vorig jaar vielen daar 1442 kennisgevingen van een demonstratie op de mat van de gemeente. Vier jaar eerder waren dat er nog maar 565.”

Er zijn nog meer verzwarende omgevingsfactoren die het aantal toegelaten evenementen onder druk zetten.

Het beleidsnota van het evenementenbeleid ‘Locatieprofielen’ uit juni 2020 omschrijft het Museumplein als een grasveld en een leemveld van resp. 30.000 en 10.000 vierkante meter. De gemeente maakt op verschillende plaatsen duidelijk dat het leemveld deel uitmaakt van het evenemententerrein. In haar beantwoording van reclamant 8 voor het Bestemmingsplan stelt de gemeente: *“Zowel het Museumplein als het Leemveld behoren tot de evenementenlocatie Museumplein.”*

Volgens het Locatieprofiel bevat het leemveld een vijver, sport- en spelvoorzieningen en enkele kleine gebouwen. Tijdens de wintermaanden doet de vijver diens als ijsbaan (een evenement op zichzelf, met een complete bijbehorende evenementenvergunning). Bij deze voorziening van november tot februari behoren een grote horecagelegenheid met luide muziek en schaatsbaan, tot 22 uur geopend en een kerstmarkt incl op-en afbouw van 14 dagen.

Daaraan kunnen we nog een hele lijst van activiteiten toevoegen: een dagelijks geopende grote horecagelegenheid met grote terrassen en muziek, een groot gebouw met dagelijkse kaartverkoop voor de musea met souvenirwinkel, meerdere permanente kleinere eet-en drinkstalletjes met terras voor laagwaardig fastfood, een dubbel basketbalveld, en een rollerskate baan. Tenslotte de maandelijkse eendaagse rommelmarkt op het grootste deel van de nog niet benutte plekken van het leemveld. Anders gezegd, een kwart van het evenemententerrein wordt al erg intensief bijna permanent benut, het is geen ongebruikt terrein dat snakt naar wat meer levendigheid. De krachtens de regels van het Bestemmingsplan te vergunnen evenementen voor de overige 30.000 vierkante meter komen daar nog bovenop.

Als klap op de vuurpijl vermeldt het evenementenbeleid bij Locatieprofiel Museumplein een ongeclausuleerde (!) discretionaire bevoegdheid van de burgemeester om van de beleidsregels af te wijken. Een sterk staaltje hiervan vormde de aankondiging van een EK2020 Football Village, die tussen 12 juni en 12 juli 2020. Bij dit EK dorp zouden ook in de dagen waarop niet werd gespeeld activiteiten mogelijk worden gemaakt voor sponsors en andere commercie. Dat betekent in feite 28 dagen feest en overlast, in geen enkele verhouding staand tot het maximale

aantal van 12 meerdaagse evenementendagen. Dat dit feest uiteindelijk niet doorging was de verdienste van de pandemie, niet van het gebalanceerde beleid van het gemeentebestuur. Een ander dubieus voorbeeld is de AJAX-huldiging, die laatstelijk plaatsvond in 2019 na het bereiken van de finale van de EuropaLeague. De voorlaatste huldiging voor een landskampioenschap in 2011 liep zo uit de hand dat de gemeente het jarenlang, ondanks bijna jaarlijkse kampioensprestaties, niet aandurfde op het Museumplein. In 2019 ging het allemaal net goed ten koste van enorme kosten, een bijna onneembare vestingbouw in de buurtstraten en grote risico's voor de kunstschaten in de musea toen het 100.000-koppige publiek begon te 'springen'. In 2022 moest het kampioensfeest uitwijken naar de Arena, omdat de veiligheid niet kon worden gegarandeerd, maar volgend jaar komt (mits er iets te vieren is) het Museumplein weer in beeld. Voetbal evenementen tellen niet dus mee voor de regels in het Bestemmingsplan, maar wel voor de ervaringen in de omgeving!

Door dit gemeentebestuur is ter gelegenheid van de behandelingen van de locatieprofielen voor evenementenbeleid in februari 2020 in de raad toegezegd dat er met alle belanghebbenden overleg zou worden gevoerd over aanpassingen in de locatieprofielen van onder meer het Museumplein.

Een relevant bewijsstuk over deze onderhandelingen, die in 2022 al gaande waren, maar nog niet voor de vaststelling van het Bestemmingsplan konden worden afgerond is bijgevoegde mailcorrespondentie met de verantwoordelijke beleidsambtenaar (bijlage 1).

In het licht van al deze argumenten is het niet aanvaardbaar dat het oude locatieprofiel zonder meer voor de komende 10 jaar of zolang het Bestemmingsplan vigeert bepalend zal blijven voor het beslag van evenementen op de ruimtelijke waarde van het Museumplein.

In elk geval is het van belang dat de gemeente verklaart het Bestemmingsplan te willen aanpassen aan nader overeen te komen aantallen evenementen op het moment dat die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

Bij schuivend beleid terzake is het ook niet aanvaardbaar dat zolang dat overleg niet tot definitief resultaat heeft geleid de hoogste (te hoge) maxima die in het huidige locatieprofiel staan in het Bestemmingsplan worden verankerd. Dan is het veiliger om nu een lager plafond in de regels op te nemen en die eventueel bij gewijzigd beleid bij te stellen dan uit te gaan van de uiterste waarden.

Voorzover in het Bestemmingsplan evenementen voorschriften formeel geregeld zijn verzoekt VBM in dit beroep de gemeente op te dragen om het besluit te wijzigen door te beslissen om in art. 15 lid 3 lagere maxima op te nemen.

*** maximaliseren van het aantal evenementen: 4 groot, 2 middelgroot, 4 klein;**

*** maximaliseren van het aantal extra geluidsoverlast gevende evenementen tot 3, zoals dat ook op locaties elders in de stad is geregeld;**

Subsidiar verzoekt VBM om de gemeente op te dragen om schriftelijk toe te zeggen, althans het besluit te wijzigen door daarin op te nemen, dat het Bestemmingsplan dienovereenkomstig zal worden gewijzigd zodra het overleg over een nieuw locatieprofiel tot resultaat heeft geleid dat door de gemeenteraad is bekrachtigd.

Ad 2 Afwijkingsbevoegdheden

In samenspraak met de Initiatiefgroep Oud-Zuid (die zich intensief heeft verzet tegen de uitwassen van de zogeheten ‘bouwwoede’ in onze wijk) moeten wij in beroep gaan tegen een algemene afwijkingsmogelijkheid van 2 meter voor ondergeschikte bouwdelen. Het gaat hier vooral om regel 44.1 a sub 7 in het bestemmingsplan Museumkwartier-Valeriusbuurt, die pas later na de termijn van indiening zienswijzen bij de vaststelling is opgenomen. Het betreft een buurt met hoge cultuurhistorische waarden. Genoemde regel luidt: Algemene afwijkingsbevoegdheid:

“Het overschrijden van bouwvlak, aanduidings- en bestemmingsgrenzen met ten hoogste 2 meter of ten behoeve van erkers, serres, uitkragingen, bordessen, buitentrappen, galerijen, luifels, balkons, lift- en trappenhuisen en andere ondergeschikte onderdelen van gebouwen, met uitzondering van locaties waar laad- en losactiviteiten plaatsvinden.”

Daarbij valt het woordje ‘of’ (vet gemaakt door ondergetekende) op en het is onduidelijk wat dat precies betekent. Mogen erkers, serres etc. met 2 meter of meer worden uitgebreid met deze bevoegdheid? Dat zou verstrekkende gevolgen hebben waar het gaat om behoud van cultuurhistorische waarden. Deze mogelijkheid van afwijken stond niet in het ontwerp dus niemand kon er een zienswijze over indienen. Voorts is de wijziging niet nader gemotiveerd in de toelichting bij de Regels.

Wij menen dat genoemde wijziging in samenhang met overige regels die afwijkingen mogelijk maken, de rechtszekerheid met betrekking tot de waarden in het plangebied aantast. Het plan is ogenschijnlijk goed ingericht op bescherming van hoge cultuurhistorische waarden en heeft volgens de Toelichting ook een vrij strenge insteek. Via de afwijkingsbevoegdheid is er echter veel mogelijk, vooral als men andere afwijkingsmogelijkheden erbij in beschouwing neemt. Nu het plan is vastgesteld rest ons nog het instellen van een beroep bij u.

Toelichting:

Aan de totstandkoming van het onderhavige plan is een periode van ruim vier jaar voorafgegaan. In het kader van het beteugelen van de bouwwoede in onze buurt heeft de Initiatiefgroep Stop de Bouwwoede Oud Zuid onder andere bereikt dat het zgn A 2, afwijkingen- of kruimelbeleid is herzien en vastgesteld op 23 maart 2021 (Zie “Beleidsregels Afwijking Omgevingsvergunning” gemeente Amsterdam, Zuid conform artikel 4, bijlage II, Besluit BOR) Zo is de diepte van balkons daarin beperkt tot max. 1,25 meter alsook de breedte beperkt.

Het bereikte resultaat via de inspraak op dit Afwijkingenbeleid lijkt nu een Pyrrhus overwinning te zijn want waar de herziening van het Afwijkingenbeleid voor bedoeld was, nl. beperking van teveel bouwmogelijkheden, wordt met de genoemde regel 44.1 a sub 7 in het herziene conserverend onderhavige bestemmingsplan, teveel ruimte en vrijheid geboden via een discretionaire bevoegdheid: 2 Meter is verstrekkend en geen geringe afwijking voor balkons, erkers etc.

Verder bieden een aantal andere regels ook mogelijkheden om af te wijken zoals:

- artikel 41.2 a, b en c, luidend:

“toegelaten overschrijdingen

Het is toegestaan de in dit plan aangegeven bouw- en bestemmingsgrenzen te overschrijden ten behoeve van:

- a. Gevelelementen zoals plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, standleidingen voor hemelwater.....mits de overschrijding van de bouw- en bestemmingsgrenzen niet meer dan 0,3 m bedraagt.
- b. Gevel- en kroonlijsten, overstekende daken en dergelijke delen van gebouwen, mits de overschrijding van de bouw- en bestemmingsgrenzen niet meer dan 1 m bedraagt.
- c. Het is toegestaan de in dit plan aangegeven maximale bouwhoogten te overschrijden ten behoeve van bestaande legaal aanwezige schoorstenen, dakterrassen, liftopbouwen, trappenhuisen en soortgelijke bouwwerken op het dak.”

- artikel 43.3.2, samengevat:

“Afwijken van de bouwregels: betreft het bouwen of vergroten van kelders. NB meer dan 300 m² is onder voorwaarden van een geo-hydrologisch onderzoek toegestaan.”

- artikel 44.1 sub 3 zie verderop toegelicht

- artikel 46.2

(Overgangsrecht) Afwijking

“Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van 46.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in 46.1 met maximaal 10%”

Deze afwijkingsregels brengen het risico van stapeling met zich mee.

Bovengenoemde regels waren wél opgenomen in het ontwerp en daarover heeft de Initiatiefgroep in haar zienswijze (reclamant 33: Initiatiefgroep Stop de Bouwwoede Zuid) opgemerkt dat er veel afwijkingsmogelijkheden zijn en dat afwijkingen wel mogelijk moeten zijn, maar alleen als er heldere te toetsen criteria bestaan met een antwoord op de vraag: wanneer en hoe kan er worden afgeweken. Dit om de afweging adequaat en integer te kunnen maken en om willekeur te vermijden. Een en ander kan immers rechtsongelijkheid voor de burgers betekenen. Antwoord van het college van B&W:

“Voor zover er sprake is van binnenplanse afwijkingen zijn dit enkel kleine wijzigingen die het woon- en leefklimaat niet aantasten. Daar waar het mogelijk is dat het woon- en leefklimaat mogelijk wel aangetast zou kunnen worden, is de eis gesteld dat dit niet onevenredig mag gebeuren. Wat gezien wordt als een goed- woon- en leefklimaat hangt af van de situatie en wordt beoordeeld op het moment dat zich een aanvraag voordoet. Indien het een aanvraag betreft welke niet binnenplans te vergunnen is, is ook het participatiebeleid van de gemeente van toepassing. De verantwoordelijke wethouder bepaalt welke vorm van participatie passend is voor een nieuw initiatief. “

Dit is wel een zeer algemeen antwoord en onvoldoende hard om juiste afwegingen te maken bij het al dan niet toepassen van het binnenplanse afwijkingsbeleid. Een goed woon- en leefklimaat is immers op een hoger schaalniveau iets anders dan op het niveau van de woning, de bewoners en de directe burens. De ervaring uit het recente verleden leert nl. dat er teveel mogelijk was in het vorige bestemmingsplan.¹ Er werden veel omgevingsvergunningen afgegeven zonder een

¹ Het mechanisme achter deze vergunningverlening (‘de aanvrager is voor de gemeente de klant’) hebben bestuursleden van de VBM onlangs geanalyseerd in het rapport ‘Bouwstenen voor de goede (rechts)orde’, dat meermalen in de gemeenteraad is besproken. Zie <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/11162438/1/Bouwstenen-voor-transformatie-van-de-juridische-functie>, laatstelijk behandeld op 8 februari 2022 in de gemeenteraad van Amsterdam, agendapunt 20.

Zie ook www.bouwwoedeamsterdam.nl en daar bijv. <https://www.bouwwoedeamsterdam.nl/6-februari-2022-rechtmatig-is-nog-niet-rechtvaardig-een-revolutie-in-de-rechtspraak/>

goede evenwichtige belangen afweging en bijbehorende motivatie. In het Bestemmingsplan zijn weliswaar strengere regels opgenomen, maar via genoemde afwijkingsmogelijkheden worden er via een achterdeur nu toch veel mogelijkheden geboden, via deze discretionaire bevoegdheden. We zijn dus van de regen in de drup beland.

Gelet op de grote cultuurhistorische waarde van deze wijk, die de gemeente royaal bevestigt door de aankondiging van de toepassing van het nieuwe gemeentelijk beschermd stadsgezicht op dit plangebied, strookt regel 44.1 a sub 7 niet met dit belang en ook de andere afwijkingsmogelijkheden niet. Toepassing hiervan zonder dat duidelijk is welke criteria gehanteerd worden, kan dan verstrekkende gevolgen hebben voor het aanzien van de gevels.

Wij hebben om opheldering gevraagd bij de projectleider van het Bestemmingsplan en zij deelt mee dat deze subregel nodig is als een zogenaamde vangnetbepaling, die zo stelt zij, algemeen gebruikt wordt bij bestemmingsplannen en slechts voor geringe afwijkingen wordt gebruikt. (zie bijlage 2 bij dit beroepschrift)

Overigens moet met name 44.1 a. sub 3 als vangnet gezien worden waar het gaat om ruimtelijk technische betere oplossingen. Dit artikellid luidt:

“geringe afwijkingen van de bouw- en bestemmingsgrenzen welke in het belang zijn van een ruimtelijk of technisch beter verantwoorde plaatsing van bouwwerken of welke noodzakelijk zijn in verband met de werkelijke toestand van het terrein, mits de afwijking in situering niet meer dan 2 meter bedraagt;”

Voor het verklaarde doel is art. 44.1. a sub 7 eenvoudig overbodig.

Resumerend komen wij tot de volgende conclusies

1. De nieuwe regel 44.1 a sub 7 in relatie met de andere afwijkingsmogelijkheden roept qua duidelijkheid op zijn minst vragen op. Wat betekent het woordje ‘of’? Welke consequenties heeft toepassing van deze (later toegevoegde) regel met toch verstrekkende afwijkingen van 2 meter (en zelfs meer dan dat)?
2. Bovengenoemde regel kende een procedure die niet gebruikelijk en niet gewenst is: geen informatie vooraf; geen inspraak, geen mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.
3. En kan 44.1 a sub 3 niet als vangnet kan dienen? Dan is sub 7 onnodig (zie bijlage 2) .
4. Genoemde overige afwijkingsregels (41.2 a,b, en c; 43.3.2; 46.2) waarvoor in algemene zin een zienswijze is ingediend maar waarop het antwoord van de gemeente onbevredigend is, kunnen ook beleidsmatig ongewenste consequenties hebben voor de cultuurhistorische waarden van de gevels in onze buurt .

Samenvattend zijn door de punten 1 t/m 4 de rechtszekerheid voor de bescherming van cultuurhistorische waarden en voor burgers in het geding. Ook is er sprake van rechtsonzekerheid voor de burgers bij het afgeven van vergunningen die niet goed getoetst kunnen worden.

Daarom vragen wij u te bewerkstelligen dat in ieder geval 44.1 a sub 7 wordt verwijderd en dat bij de andere genoemde regels helder wordt welke afwijkingen onder welke voorwaarden en omstandigheden kunnen worden gehonoreerd.

Ad 3 Generieke sloopvergunning ontbreekt

Net zoals het nog niet uitgekristalliseerde, maar duidelijk in een richting ontwikkelende evenementenbeleid, niet in het Bestemmingsplan is neergeslagen, geldt iets soortgelijks voor het gemeentelijke instrument Beschermd Stadsgezicht, waarvan het gemeentebestuur al heeft aangekondigd dat dit op het gehele plangebied van toepassing verklaard zal worden, hetgeen alleen nog niet is geformaliseerd. Ook dit had gemakkelijk in het Bestemmingsplan zijn neerslag kunnen vinden, zoals ook een aantal fracties uit de gemeenteraad meenden, die een amendement hebben ingediend, waarvan de vindplaats is: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/11711063/1/295_22+Amendement+Boomsma+c_s_+bp+Museumkwartier+-+Valeriusbuurt+-+behoud+de+regie

Wij sluiten ons graag aan bij de overwegingen en het dictum van dit amendement.

“Overwegende dat,

- het museumkwartier en de Valeriusbuurt van een ongekende schoonheid en architectonische, stedenbouwkundige en ruimtelijke waarde en kwaliteit is die wij moeten behouden en beschermen voor de na ons komende generaties;*
- het voorliggende bestemmingsplan voorziet in een vergunningsverplichting voor het slopen van panden ordewaardering 1 en 2, maar niet voor alle panden met 3 of basisorde;*
- in de nabijgelegen van Eeghenstraat onlangs een serie historische panden is gesloopt, wat tot grote woede en ophef in de stad heeft geleid, maar wat de gemeente niet kon tegenhouden omdat de betreffende panden alleen basisorde hadden;*
- de gemeenteraad meerdere voorstellen heeft aangenomen om betere bescherming te bieden voor historische panden tegen sloop;*
- het invoeren van een sloopvergunningsplicht betekent dat de gemeente, indien dat wenselijk is vanuit cultuurhistorisch oogpunt, de sloop kan weigeren;*
- het gebied tot beschermd stadsgezicht wordt verklaard waarbij ook al een hogere mate van bescherming zal gelden, maar dat nu nog niet het geval is,”*

Wij verzoeken derhalve conform het ingediende (maar verworpen) amendement, dat hieronder letterlijk wordt geciteerd:

Het bestemmingsplan Museumkwartier – Valeriusbuurt 2022 als volgt te wijzigen:

Op pag. 90 onder hoofdstuk Artikel 35 Waarde – Cultuurhistorie 3 de volgende artikelen toe te voegen:

35.4 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk 35.4.1 Vergunningsplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning voor de activiteit slopen bouwwerken geheel of gedeeltelijk te slopen.

35.4.2 Uitzondering op de vergunningsplicht

Het bepaalde in 35.4.1 is niet van toepassing op sloopactiviteiten:

- 1. die het normale onderhoud betreffen en/of in pandig plaatsvinden;**
- 2. die beperkt effect hebben**
- 3. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan;**
- 4. die uitgevoegd mogen worden krachtens een voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan verleende dan wel aangevraagde vergunning;**

5. die voortvloeien uit een aanschrijving of een besluit van het bevoegd gezag.

35.4.3 Onderzoeksplicht

De aanvrager van een omgevingsvergunning als bedoeld in 34.4.1 dient een cultuurhistorisch onderzoek uit te voeren.

35.4.4 Toetsingscriteria

De omgevingsvergunning als bedoeld in 34.4.1 wordt slechts verleend indien:

1. uit het in 34.4.3 genoemde onderzoek naar voren komt dat de architectonische en cultuurhistorische waarden zodanig laag zijn, dat behoud van het bouwwerk niet te rechtvaardigen is. 2. er omgevingsvergunning is verleend voor de ter plaatse geprojecteerde geheel of gedeeltelijke nieuwbouw.

35.4.5 Advies

Het bevoegd gezag wint ten behoeve van de beoordeling van een aanvraag als bedoeld in 34.4.1 advies in bij de dienst die belast is met erfgoedbescherming.”

Wij merken nog op dat de wethouder bij zijn preadvies het amendement heeft ontraden (waarschijnlijk reden waarom de coalitiefracties zich niet vrij voelden voor te stemmen). Hij gebruikte daarvoor het merkwaardige argument dat een dergelijke extra sloopvergunning teveel ambtelijke capaciteit zou vergen.

Dit argument achten wij om twee redenen merkwaardig.

- a. Waarom wordt aangekondigd dat het gemeentebestuur de wijk Oud-Zuid (vrijwel synoniem met het plangebied) wil aanwijzen als beschermd stadsgebied als het de daarvoor benodigde uitvoeringsmaatregelen niet wenst te bekostigen?
- b. Brengt het voorstel werkelijk veel extra werk voor de vergunningverleners mee, als men beseft dat een sloopvergunning nooit op zichzelf staat. Er wordt in de praktijk altijd alleen gesloopt als er een bouwvergunning en/of omgevingsvergunning op volgt. De ambtenaren moeten zich dus sowieso diepgaand in de materie verdiepen.

Ad 4 Onnavolgbare toekenning van bestemmingen

Vele bezwaarmakers hebben geklaagd over de ondoorzichtige vaststelling van de bestemmingen van panden voor woon-, gemengd, kantoor en horecadoelstelling met alle sub variaties daarin. Zo is dikwijls onduidelijk waarom feitelijke bestemmingen die onder het vorige bestemmingsplan al achterhaald waren worden gehandhaafd, maar andere aangepast. Appellant neemt dit bezwaar over, omdat dit een meer dan incidenteel of individueel karakter heeft.

Wij willen daarmee andere uit deze tekortkoming voortvloeiende beroepen tegen het Bestemmingsplan ondersteunen.

Ad 5 Verschil in beroep op de EVRM voor ondernemers en voor burgers

Dit bezwaar is in de Nota van Beantwoording als volgt geparafraseerd.

“Ten slotte valt het reclamant op naar aanleiding van dit punt hoe verschillend er in het ontwerpbestemmingsplan wordt omgegaan met de vereiste afweging van grondrechten. Reclamant verwijst naar hoofdstuk 5.1 waarin de beperkingen die het plan oplegt, worden getoetst aan de desbetreffende regels van het EU recht voor de vrijheden van dienstverleners die hun economische diensten in het plangebied willen aanbieden. Wat geheel ontbreekt in het plan is de mogelijke inbreuk op de vrijheidsrechten (artikel 10 Gw, artikel 8 EVRM) van de omwonende bewoners aldus reclamant. De privé levenssfeer van de omwonenden wordt immers door de organisatie van grootschalige evenementen aangetast door overlast in hun woning en de onmiddellijke omgeving daarvan gedurende het evenement, maar ook in de voorbereiding en de afbouw daarvan. Een dergelijke afweging tussen de rechten van dienstverleners van evenementen is volgens reclamant ook noodzakelijk ten aanzien van de vrijheidsrechten van de ingezetenen van de gemeente. Die evenementen maken immers in de weekends en op vrije dagen (momenten waarop grootschalige evenementen dikwijls gepland worden) het benutten van een openbare ruimte als die van het Museumplein voor verpozing en sociale communicatie onmogelijk. Het gaat dus om een ernstige inbreuk op de vrijheidsrechten van de ingezetenen van de gemeente, met name diegenen die door hun kleine behuizing voor hun vrije tijd aangewezen zijn op de openbare ruimte van parken (wat het Museumplein eigenlijk ook is), aldus reclamant.”

Aan dit bezwaar is in het geheel geen aandacht besteed. Er wordt alleen onderzocht of de beperkingen die het plan oplegt aan eigenaren (en dus ook aannemers en projectontwikkelaars) in balans zijn met het Europese recht, maar een dergelijke afweging tussen algemene belangen en de rechten en vrijheden van de burgers (ket recht om als burger te gaan en te staan waar men wil in het bijzonder als het gaat om de vrije gebruiks- en recreatiemogelijkheden van het Museumplein) ontbreekt geheel.

Dit bezwaar manifesteert zich in de onevenwichtige afweging tussen belangen van ondernemers en die van bewoners, dat onder meer heeft geleid tot de beroepsgronden sub 1, 2 en 3.

Wij sluiten niet uit in een later stadium nog nadere gronden aan te dragen en verblijven inmiddels,

Met de meeste Hoogachting, namens het bestuur van de VBM,

Jan F. Schrijver, voorzitter

BIJLAGE 1

*Mailbericht van senior beleidsmedewerker Stedelijk evenementenbeleid J. Karman
aan bestuursleden van de VBM d.d. 6 april 2022*

Beste genodigden,

Aanstaande vrijdag hebben we op het stadhuis een verkennend overleg omtrent evenementen op het Museumplein. Ik zou deze gelegenheid graag willen gebruiken om met jullie van gedachten te wisselen over wat wenselijk, haalbaar en reëel is als het gaat om evenementen op deze bijzondere plek.

Ik begrijp dat er vanuit jullie vooral behoefte is om nu met elkaar van gedachten te wisselen, omdat er op dit moment een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld.

Ik kan vrijdag iets meer vertellen over de aanvullingen en wijzigingen in het bestaande evenementenbeleid waar wij op dit moment aan werken. Onderdeel daarvan is ook de herijking van de locaties waar grote (muziek)evenementen kunnen plaatsvinden.

Daarnaast zou ik dit gesprek vooral willen zien als een moment om met elkaar van gedachten te wisselen over wat vanuit jullie perspectief wenselijk is op het Museumplein als het gaat om evenementen, ook in de context van de opgave die we stadsbreed hebben om ruimte te vinden voor die evenementen.

Dit is wat ons betreft nadrukkelijk een eerste en inventariserend gesprek. Verderop in het proces zullen we ook nog in een bredere samenstelling, met naast jullie ook andere stakeholders (zoals ondernemers en culturele instellingen, evenementenmakers en de programmacommissie en het stadsdeel) doorpraten over de invulling van het nieuwe locatieprofiel.

Ik hoop jullie allemaal te mogen begroeten op het stadhuis, aanstaande vrijdag. Verzoek is om even op me te wachten bij de receptie (ingang Zwanenburgwal), dan neem ik jullie mee naar binnen. Bij vertraging of vragen ben ik bereid op onderstaand nummer.

Met vriendelijke groet,

Jasper Karman
Stedelijk Evenementenbureau
Gemeente Amsterdam

BIJLAGE 2

Tekst van 7 aug. 2022 in mailbericht van projectleider mw. M. Tiekstra aan een van leden van de Initiatiefgroep Stop de Bouwwoede in Oud-Zuid.

Geachte mevrouw Houtzager,

Zoals telefonisch besproken zou ik nog een korte uitleg op papier zetten inzake de algemene afwijkingsregels uit artikel 44 van het bestemmingsplan Museumkwartier en in het bijzonder artikel 44.1 sub 7

De regel die hier is opgenomen is een zogenaamde vangnetbepaling voor geringe afwijkingen ten aanzien van ondergeschikte bouwdelen. De regel is een standaardregeling geworden in heel Nederland en komt dan ook in nagenoeg alle Amsterdamse bestemmingsplannen voor. Gebruik van deze regel komt wordt alleen toegestaan indien de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden en daarmee de belangen van derden niet onevenredig worden geschaad. Bijvoorbeeld: de regel kan dus niet gebruikt worden voor een balkon dat daardoor te veel schaduwwerking op het naastgelegen perceel verzorgt. Daarmee worden de belangen van derden teveel geschaad en zal het bevoegd gezag deze regel niet kunnen en niet gaan toepassen. De regel staat los van het A2 beleid/afwijkingenbeleid van het stadsdeel zuid. Dit beleid is bedoeld voor afwijkingen die niet binnen het bestemmingsplan passen. De afwijkingsregels in het bestemmingsplan zijn enkel bedoeld voor het toestaan van kleine ondergeschikte wijzigingen, het A2 beleid (afwijkingenbeleid)- kruimelbeleid(=ziet op grotere afwijkingen van het bestemmingsplan. Dit is ook zo beschreven in de nota van beantwoording zienswijzen. Het verschil tussen artikel 44.1 sub3 en sub 7 zit in de technische betere plaatsing van bouwwerken bij geringe afwijking (onder sub 3) en het toestaan van een geringe overschrijding ten behoeve van ondergeschikte bouwdelen (sub 7) Sub 3 gaat over de gehele plaatsing van het bouwwerk. Sub 7 gaat enkel over ondergeschikte bouwdelen van gebouwen. In de regels maar ook in de jurisprudentie is voldoende afgebakend wat ondergeschikte bouwdelen van gebouwen zijn.

Ik vertrouw erop u zo voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

M. Tiekstra